

SERVICIILE FUNERARE ÎN ARMATA AMERICANĂ

MORTUARY SERVICES IN US MILITARY

Col.prof.univ.dr. Sorin PÎNZARIU*
Mr. Andrei-Ciprian VULPE**

Serviciile funerare au un impact deosebit asupra moralului militarilor pe timpul desfășurării operațiilor multinaționale. Legislația națională face referiri foarte sumare asupra acestor servicii și nu oferă o imagine realistă a ceea ce reprezintă, de fapt, serviciile funerare. Articolul tratează aspecte legate de modul de organizare a serviciilor funerare în operațiile multinaționale din perspectiva Armatei SUA, deoarece considerăm că legislația acestei armate abordează problematica în mod coerent și detaliat.

Mortuary services have a significant impact on soldiers' morale during multinational operations. The national legislation refers very briefly to these services and does not provide a realistic picture of what mortuary services actually represent. The article presents organizational aspects regarding funeral services in multinational operations from the US military perspective, because we believe that US military legislation addresses the issue in a coherent and detailed manner.

Cuvinte-cheie: servicii funerare; operații multinaționale; proceduri; căutare și recuperare.

Keywords: mortuary services; multinational operations; procedures; search and recovery.

Armata SUA este o forță etalon în rândul statelor membre NATO, cu o experiență militară vastă, acumulată prin participarea la multe dintre conflictele desfășurate în ultimii ani pe glob.

Modul în care s-a raportat armata americană la activitățile funerare în conflictele din trecut și evoluția serviciilor funerare de-a lungul timpului pot fi reliefate astfel:

- în *Războiul Mexican*, Generalul Zachary Taylor a ordonat îngroparea soldaților morți, dar nu a înregistrat locația în care au fost înmormântate victimele, ulterior acestea nemaiputând fi găsite;

- în *Războiul Civil American*, majoritatea soldaților au fost îngropați în locul în care au decedat. Dintre victimele deshumate și reînhumate, ulterior, între anii 1865 și 1870 (aproximativ 300.000) în 73 de cimitire naționale, doar 58% dintre acestea au fost identificate;

- pe timpul *Primului Război Mondial*, soldații dintr-o subunitate americană au purtat plăci

de identificare și ca rezultat, doar 3% dintre cei decedați nu au fost identificați;

- pe timpul celui de-al *Doilea Război Mondial*, mai mult de 250.000 de americani au fost înmormântați în 500 de cimitire temporare. Noile arme folosite au dus la imposibilitatea identificării părți însă, în timp, 78 % dintre cei decedați au fost identificați;

- în *Războiul din Vietnam*, gestionarea decedaților a continuat să se îmbunătățească. Identificarea rămășițelor s-a făcut în țară, 96% dintre victime (aproximativ 2.300 de persoane) fiind recuperate și identificate.

În conflictele actuale se face un efort continuu pentru îmbunătățirea tehnicilor, echipamentelor, doctrinei și a modului de organizare a serviciilor, scopul final al serviciilor funerare fiind recuperarea și identificarea 100% a rămășițelor.

Serviciile funerare. Prezentare generală

La modul general, serviciile funerare asigură sprijin pentru executarea activităților de căutare, recuperare, identificare inițială, evacuare, înmormântare temporară, deshumare și reînhumare a rămășițelor umane, pentru amenajarea facilităților

*Universitatea Națională de Apărare „Carol I”

e-mail: sorinpinz@yahoo.com

**Universitatea Națională de Apărare „Carol I”

e-mail: foxandru@yahoo.com

de servicii funerare în teatrele de operații, pentru procesarea efectelor personale ale celor decedați și pentru pregătirea și expedierea rămășițelor umane pe axul de evacuare până la facilitatea mortuară din țară.

Referitor la politica serviciilor funerare, dorim să evidențiem faptul că toate înmormântările în teatrul de operații (TO) sunt temporare, înhumarea se execută doar cu autorizare și doar când nevoile operaționale împiedică evacuarea, iar dezhumarea se efectuează cât mai curând posibil.

De regulă, în operațiile multinaționale, serviciile funerare sunt în responsabilitatea națională a fiecărei țări participante cu trupe. Pot fi încheiate însă și acorduri de sprijin logistic, prin care aceste servicii sunt asigurate, doar la nivelul TO, militarilor aparținând unei alte națiuni.

Militarilor români, care și-au pierdut viața în operațiile desfășurate în TO din Afganistan, li s-au asigurat aceste servicii cu sprijinul Armatei SUA care avea organizată infrastructura necesară, avea pregătite structuri și personal specializat și avea implementate Proceduri de Operare Standard, proceduri care trebuiau cunoscute în parte și de către personalul structurilor românești cu responsabilități în domeniu (Comanda structurilor, S1 Personal, S4 Logistică, Medical etc.).

Programul de Servicii Funerare

Serviciile funerare sunt asigurate în baza unui program care cuprinde trei subprograme/operații distincte: Current Death Operations (pentru decedați în afara TO), Concurrent Return Operations (pentru decedați în TO) și Temporary Interment Operations (Operații de Înmormântare Temporară)¹. Aceste trei tipuri de operații pot fi conduse simultan sau independent.

Capabilitățile specifice fiecăreia dintre aceste trei tipuri de operații sunt:

- *Current Death Operations (pentru decedați în afara TO)* include serviciile funerare profesionale și bunurile necesare asigurării pregătirii și transportului/expedierii decedaților eligibili pentru aceste servicii în locația desemnată de către persoana autorizată să direcționeze trimiterea (*Person Authorized to Direct Disposition – PADD*). De asemenea, prin acest subprogram se recuperează și se expediază efectele personale (*Personal Effects – PE*) la persoana eligibilă să le primească (*Person Eligible to Receive Effects – PERE*).

- Acest subprogram operează pe timp de pace atât pe teritoriul național, cât și în afara acestuia

și poate continua să opereze și în zone de conflict (pe timpul unor conflicte de intensitate redusă), în funcție de situația tactică și de logistică.

- *Concurrent Return Operations (pentru decedați în TO)* asigură căutarea, recuperarea, identificarea inițială, procesarea/pregătirea rămășițelor umane, evacuarea acestora pe lanțul de evacuare stabilit și repatrierea acestora în locația desemnată de PADD.

Acest subprogram poate fi activat în situații de urgență sau pe timpul unor operații militare de amploare, atunci când condițiile și capabilitățile la dispoziție permit. În cadrul acestui subprogram ar trebui utilizat un depozit pentru manipularea, păstrarea și expedierea PE ale decedaților în conformitate cu politicile, procedurile și regulamentele în vigoare. PE vor fi expediate la PERE. Rămășițele umane înmormântate temporar vor fi deshumate și evacuate pe timpul acestui subprogram, atunci când condițiile și capabilitățile permit.

- *Temporary Interment Operations (Operații de Înmormântare Temporară)* este un subprogram care asigură înmormântarea temporară și deshumarea rămășițelor umane pe timpul operațiilor militare de amploare. Înmormântarea temporară este executată numai cu aprobarea comandantului geografic cu rangul cel mai înalt din zona de responsabilitate respectivă. Expedierea PE ale decedaților nu face parte din acest tip de operație.

Obiectivele primordiale ale acestui subprogram sunt: menținerea cu acuratețe a înregistrării înmormântărilor temporare; respectarea regulilor războiului, a legilor, tratatelor internaționale, a politicilor și regulamentelor în vigoare; menținerea siguranței, moralului și stării de sănătate a militarilor forței care operează în zona afectată.

Înmormântările temporare trebuie să fie efectuate numai atunci când constrângerile operaționale împiedică depozitarea sau evacuarea rămășițelor umane în afara zonei operaționale la o morgă sau atunci când se consideră ca fiind o acțiune prudentă pentru protejarea sănătății și bunăstării personalului.

Structurile și facilitățile pentru serviciile funerare

Structurile de servicii funerare variază de la nivelul echipelor de căutare și recuperare constituite în cadrul subunităților, până la nivelul Companiei de servicii funerare/Eșalon peste Corp (*Echelons*

Above Corps – EAC) care poate acționa la nivelul TO. Tipul și mărimea structurilor de servicii funerare dislocate în TO va depinde de numărul militarilor dislocați în teatru, de numărul de victime anticipat și de tipul operației planificate.

Echipele de căutare și recuperare, de la nivelul subunităților, sunt echipe formate din militari din cadrul subunităților de nivelul pluton/ companie responsabili pentru recuperarea rămășițelor de la nivelul propriei structuri și pentru evacuarea acestora către cel mai apropiat punct de colectare (servicii funerare). Militarii acestor echipe ar trebui să fie identificați, selectați și instruiți cu privire la responsabilitățile lor, înainte de dislocarea în TO. Pentru instruirea acestor echipe, militarii

a armatei SUA, Compania 311 Colectare (Servicii Funerare) și Compania 246 Servicii Funerare/ Eșalon peste Corp, sunt localizate în Puerto Rico. Din cadrul acestor entități sunt dislocate în TO structurile/detașamentele necesare (dimensionate în funcție de mărimea forței sprijinite), pentru asigurarea serviciilor funerare.

Așa cum se observă în figura 1, *Compania Colectare (Servicii Funerare)* are în organică cinci Plutoane Colectare Înaintate care au în componență câte patru Secții Colectare fiecare și un Pluton Colectare Principal, care are în componență o Secție Recepție și o Secție Evacuare. În plus, are și o structură de hrănire, una de asigurare a mentenanței și o Secție Sprijin Operații.

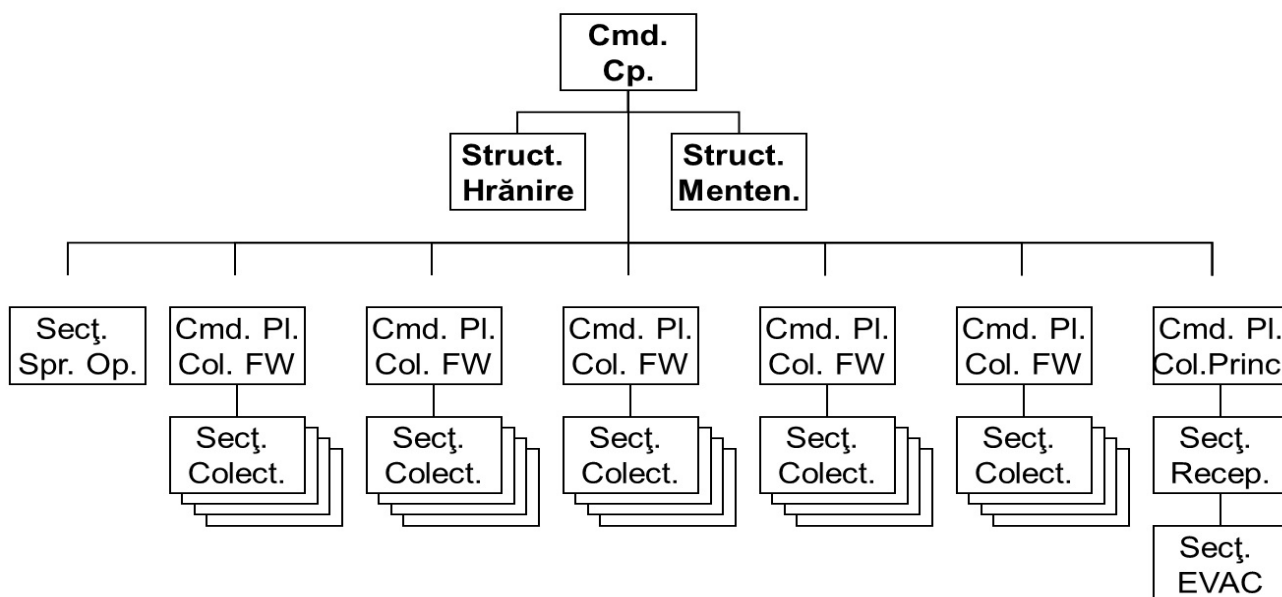

Fig. 1 Structura Companiei Colectare (Servicii Funerare)

specializați în servicii funerare (subofițeri seniori – *Senior Noncommissioned Officer*) repartizați la batalioanele de sprijin ale brigăzilor luptătoare și ofițerii care au terminat cursul de specializare în servicii funerare pot oferi expertiza necesară.

Ca și *structuri de servicii funerare*, în prezent la nivelul armatei SUA există patru companii specializate, două companii de colectare active și două companii, una de colectare și una de servicii funerare/EAC care fac parte din componenta de rezervă. Cele două companii de colectare *active*, Compania 54 Colectare (Servicii Funerare) și Compania 111 Colectare (Servicii Funerare), sunt localizate în Fort Lee, Virginia. Celelalte două companii care fac parte *din Componenta de Rezervă*

Fiecare Pluton Colectare Înaintat va fi atașat la câte o Brigadă de Sprijin a Diviziei. Aceste plutoane înaintate vor atașa la rândul lor secții de colectare la fiecare Batalion de Sprijin Logistic al fiecărei brigăzi luptătoare.

Misiunea companiei este de a stabili, a organiza, a opera și a menține Puncte de Colectare/ Servicii Funerare (*Mortuary Affairs Collection Point – MACP*). Personalul companiei execută: operații de căutare, recuperare și evacuare a personalului decedat; gestionează corespunzător și evacuează efectele personale ale decedaților și menține o evidență a acestor operațiuni. Compania este destinată să fie modulară având capacitatea de a se disloca până la nivel de Secție colectare.

Modularitatea este esențială pentru a putea sprijini întregul spectru de operații al armatei.

Structura de comanda a companiei are misiunea de a asigura comanda și controlul administrativ și logistic, iar structurile logistice din subordine vor asigura hrănirea și mentenanța companiei colectare.

Misiunea Secției Sprijin al Operațiilor este de a coordona și de a controla operațiile de servicii funerare.

Plutonul de colectare înaintat are misiunea de a organiza, a opera și de a menține până la patru MACP-uri, de a conduce operații limitate de căutare și recuperare a personalului decedat, de a primi, inventaria și de a evacua odată cu rămășițele umane și efectele personale ale decedaților.

Plutonul colectare principal are misiunea de a organiza, a opera și de a menține un Punct Colectare Principal (la nivel Corp) care va recepționa rămășițele umane și efectele personale de la Punctele Colectare Înaintate.

În figura 2 este prezentată schematic structura *Companiei Servicii Funerare/Eșalon peste Corp* care are în organică un Pluton Colectare cu cinci

din TO/Înhumare, fiecare dintre ele având în organică o Secție Procesare și o Secție Evacuare/Înhumare. Atunci când se execută înmormântări temporare, cele două plutoane evacuare din TO devin Plutoane Înhumare. În plus, are și o structură de hrănire, o structură de asigurare a mentenanței și o Secție Sprijin Operații.

Misiunea companiei este de a stabili, organiza, opera și menține până la două Puncte Evacuare Mortuară/Teatru de Operații (*Theater Mortuary Evacuation Point – TMEP*) care vor evacua personalul decedat din TO în țară sau de a conduce operații de înhumare în teatru. De asemenea, stabilește și operează până la cinci MACP-uri, stabilește și operează un depozit de efecte personale. Așa cum am precizat anterior, în prezent există o singură companie de acest fel care face parte din componenta de rezervă a Armatei SUA.

Structura de comanda a companiei are misiunea de a asigura comanda și controlul administrativ și logistic, iar structurile logistice din subordine vor asigura hrănirea și mentenanța companiei. Misiunea Secției Sprijin al Operațiilor este de a coordona și de a controla operațiile de servicii funerare.

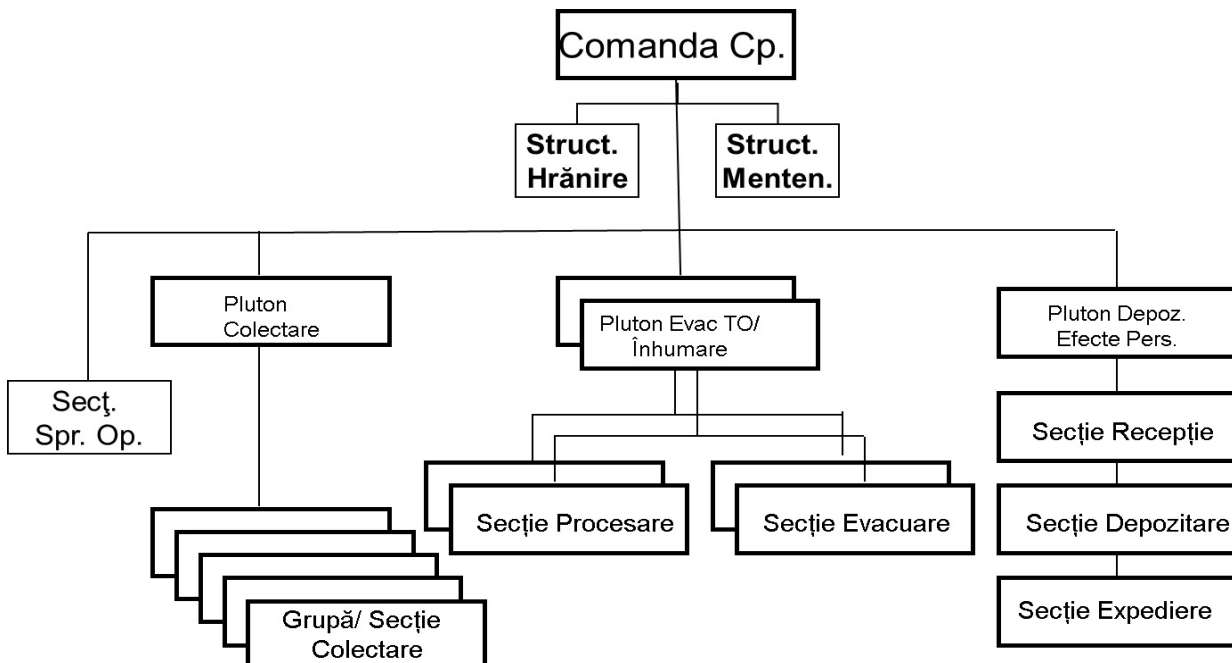

Fig. 2 Structura *Companiei Servicii Funerare/Eșalon peste Corp*

secții colectare în componere, un Pluton Depozitare Efecte Personale cu trei secții în subordine (Recepție, Depozitare și Expediere) și două Plutoane evacuare

Plutonul de colectare are misiunea de a organiza, a opera și de a menține până la cinci MACP-uri și de a recupera, recepționa, procesa,

securiza, înregistra și evacua personalul decedat și efectele personale ale acestuia.

Plutonul evacuare din TO/Înhumare are misiunea de a opera un TMEP și/sau un cimitir în care se vor executa înhumările temporare.

Plutonul Depozitare Efecte Personale are misiunea de a recepționa, depozita, păstra în siguranță și de a trimite efectele personale ale personalului decedat procesat în TO. Dacă este necesar în teatru, acest pluton va fi dispus în TMEP sau în apropierea unui port aerian de îmbarcare.

Personalul structurilor de servicii funerare stabilește, organizează și operează următoarele puncte de colectare, decontaminare și evacuare necesare pentru asigurarea serviciilor funerare: Puncte de Colectare Înaintate, Puncte de Colectare Principale, Punct Evacuare Mortuară/ TO și Puncte de Decontaminare/Servicii Funerare.

La alegerea locațiilor pentru desfășurarea Serviciilor Funerare se au în vedere următoarele:

- să aibă acces la o rută principală de aprovizionare/evacuare (*Main Supply Route – MSR*);
- să fie dispuse în apropierea, dar nu în văzul militarilor internați în spitalele de campanie;
- să se găsească la o distanță rezonabilă de zonele de depozitare a alimentelor și a apei;
- să aibă acces la zona de aterizare a elicopterelor;
- să fie ferite de privirile trecătorilor;
- să aibă disponibile facilități de salubritate;
- să permită securizarea corespunzătoare a acestora.

Punctul de Colectare Înaintat (Forward Collection Point – FW CP) este operat de către militarii unei secții de colectare din cadrul plutoanelor colectare înaintate. Aceste secții sunt responsabile pentru o anumită arie și sunt atașate la batalionul de sprijin logistic responsabil pentru zona respectivă (există o echipă la o brigadă luptătoare). Serviciile de campanie, medicale și de mentenanță sunt asigurate pentru aceste puncte de către unitatea pe care o sprijină. Capacitatea de procesare a acestor puncte este de aproximativ douăzeci decedați pe zi.

Punctul de Colectare Principal (Main Collection Point – MAIN CP) are misiunea de a primi rămășițele și efectele personale de la Punctele de Colectare Înaintate și de a le evacua mai departe pe lanțul de evacuare.

Acest punct este operat de către militarii plutonului colectare principal, fiind alocat de la Compania Colectare (Servicii Funerare) la Brigada de Sprijin Logistic a corpului. Serviciile de campanie, medicale și de mentenanță sunt asigurate pentru aceste puncte de către unitatea pe care o sprijină. Capacitatea de procesare a acestui punct este de aproximativ patru sute decedați pe zi.

Punctul de Evacuare Mortuară/Teatrul de Operații are misiunea de a gestiona activitățile specifice de evacuare mortuară din TO sau activitățile specifice de înmormântare temporară în TO.

Aceste puncte de evacuare sunt organizate de către militarii celor două plutoane evacuare din TO, fiind alocate de la Compania Servicii Funerare/EAC la Comandamentul Sprijinului Logistic în Teatru (*Theater Sustainment Command*). Capacitatea de procesare a acestor puncte este de aproximativ 250 de decedați pe zi.

Punctul de Decontaminare/ Servicii Funerare este operat de o echipă mixtă constituită la nivelul structurilor dislocate în TO, compusă din specialiști în servicii funerare, CBRN și personal medical. Este responsabilitatea comandantului de a identifica și a instrui acești oameni în avans. Echipa va avea misiunea de a prelua și a decontamina CBRN rămășițele umane contaminate. Dacă echipa lucrează în schimburi de 12 ore, ar trebui să fie în măsură să proceseze aproximativ 30-50 de rămășițe umane.

Conceptul de asigurare a serviciilor funerare în TO

Comandanții de la toate nivelurile sunt responsabili pentru asigurarea disponibilității personalului și bunurilor necesare pentru căutarea, recuperarea, prelucrarea, evacuarea rămășițelor pe lanțul de evacuare și pentru gestionarea efectelor personale pentru militarii decedați din subordine, cât și pentru alte categorii de personal existente în aria lor de responsabilitate (aliați, civili, inamici). Serviciile funerare sunt asigurate pe zone de responsabilitate și reprezintă un element esențial în menținerea la un nivel ridicat a moralului trupelor, precum și în asigurarea sănătății militarilor.

Asigurarea serviciilor funerare începe de la nivelul subunității (pluton, companie). Membrii fiecărei subunități recuperează rămășițele umane de la nivelul structurii lor și le evacuează inițial

la Stația de Prim Ajutor a Batalionului (*Battalion Aid Station*) pentru identificarea preliminară, verificarea medicală și pregătirea în vederea evacuării la primul MACP. Evacuarea rămășițelor de la batalioanele luptătoare la cel mai apropiat MACP este responsabilitatea Companiilor de Sprijin Logistic Înaintate (detașate la batalioane de la nivelul batalionului de sprijin al brigăzii luptătoare).

Odată ce rămășițele sunt primite la punctul de colectare, acestea vor fi procesate de către personalul militar specializat în servicii funerare, care va aduna informațiile necesare pentru identificarea inițială și va inventaria efectele personale. De aici,

mică pentru gestionarea efectelor personale poate fi stabilită aproape de punctul de evacuare mortuară din teatru cu scopul de a procesa efecte personale și a le expedia către depozitul principal de efecte personale. Odată ce rămășițele umane sunt primite la morga portului de îmbarcare aeriană sunt identificate final și sunt pregătite pentru expedierea la familie (la PADD).

În figura 3 este reprezentată imaginea de ansamblu a organizării serviciilor funerare la nivelul unui TO și modul în care se execută operațiunile de evacuare a rămășițelor sau a efectelor personale de la MACP la TMEP și la depozitul de efecte personale (PE Depot).

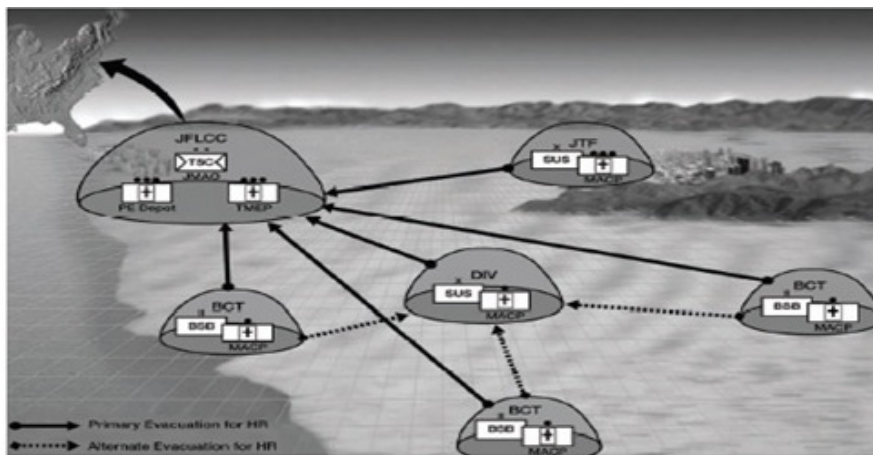

Fig. 3 Concepția operațiilor de servicii funerare²

Legendă:

JFLCC (Joint Force Land Component Command) – Comandamentul Componentei Terestre a Forței Întrunit;

JTF (Joint Task Force) – Forța Întrunită;

TSC (Theater Sustainment Command) – Comandamentul Sprijinului Logistic în Teatru;

JMAO (Joint Mortuary Affairs Office) – Biroul Servicii Funerare Întrunit;

BCT (Brigade Combat Team) – Brigada Luptătoare;

BSB (Brigade Support Battalion) – Batalionul de Sprijin Logistic al Brigăzii;

SUS (Sustainment Brigade) – Brigada de Sprijin Logistic;

DIV (Division) – Divizia;

HR (Human Remains) – Rămășițe umane.

rămășițele sunt evacuate cât mai repede posibil către zonele din spatele ariei de operații a corpului (la punctele de colectare principale) sau direct la punctul de evacuare mortuară din teatru, folosind transportul aerian (atunci când acest lucru este posibil) sau convoaiele care se retrag pe axele de evacuare. TMEP este situat în apropierea unui port aerian de îmbarcare. Dacă este necesar, o facilitate

Tipurile de operații de sprijin cu servicii funerare în TO

Operațiile de sprijin cu servicii funerare sunt: operațiile de căutare și recuperare, evacuare, decontaminare, identificare, înhumare temporară, deshurare, pregătire și expediere a rămășițelor umane și de gestionare a efectelor personale ale militarilor decedați.

Căutarea și recuperarea este un proces sistematic de localizare a rămășițelor și a efectelor personale, de documentare și de înregistrare a locațiilor în care au fost găsite și de evacuare a acestora într-un punct, o locație cu servicii funerare disponibile. Operațiile de căutare și de recuperare vor fi desfășurate numai pe timp de zi. Acest tip de operație cuprinde două faze: faza de recuperare pe timpul luptei și faza de curățare a ariei.

a) *Pe timpul luptei*, fiecare comandant este responsabil de căutarea și de recuperarea rămășițelor

timpul de căutare nelimitat și de pericolul redus.

După încetarea ostilităților, este mult mai probabil să fie disponibil personal specializat care să sprijine operațiunile de căutare și de recuperare. De regulă, personalul specializat este cel prezentat în figura 4.

Operațiile de căutare și recuperare cuprind trei componente principale: pregătirea, execuția și întocmirea documentației.

Pe timpul *pregătirii* se culeg datele necesare (număr victime, nivel amenințare, martori), se

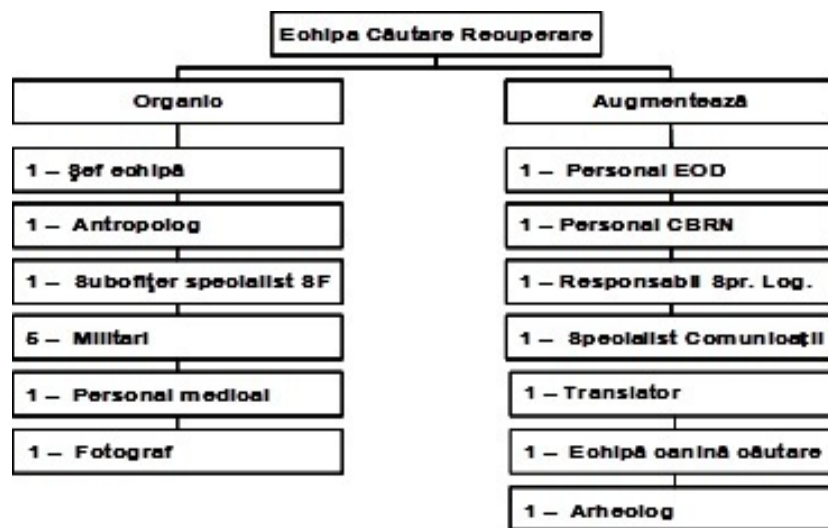

Fig. 4 Structura de principiu a echipei de căutare și de recuperare

umane din aria de responsabilitate a unității pe care o comandă. Pe măsură ce conflictul evoluează, situația se schimbă sau unitatea se redișlocă, eșalonul superior poate sprijini unitatea cu structuri care să participe la operațiunile de căutare și recuperare. De asemenea, comandanții structurilor pot solicita în sprijin specialiști în servicii funerare de la cel mai apropiat MACP. Unitățile trebuie să depună toate eforturile pentru a recupera rămășițele pe timpul acestei faze. Prin recuperarea rămășițelor umane pe timpul acestei faze pot fi găsiți martori care să ajute la identificarea mai ușoară a acestora.

b) *Curățarea ariei* este faza finală de căutare și de recuperare a rămășițelor umane și a efectelor personale nerecuperate pe timpul primei faze. Această fază începe imediat ce situația tactică și de logistică permite.

Operațiunile de recuperare executate *după încheierea luptei* sau pe timpul fazei de curățare a ariei sunt, de obicei, mai bine documentate decât cele conduse pe timpul luptei, fiind avantajate de

determină nevoile de sprijin (medical, EOD, geniu, protecție, sprijin logistic), se coordonează transporturile (pentru echipă, echipamente și materiale, rămășițe umane sau efecte personale) și se execută inspecția echipei (echipament de protecție, imunizări etc.).

Pe timpul *execuției* se securizează aria (inamici, pericole), se înregistrează datele de la fața locului și se întocmește schița, se fotografiază zona înainte de a fi mutate rămășițele, se verifică și se etichetează rămășițele și PE, apoi se evacuează la cel mai apropiat MACP.

Întocmirea documentației constă în întocmirea unui dosar care va conține un formular standard completat de echipa de căutare, o schiță a locului, harta zonei, un formular medical standard și un chestionar completat de către locuitorii din zonă.

Evacuarea se execută cât mai spre înapoi și cât mai repede posibil, metoda preferată de evacuare a rămășițelor umane fiind pe calea aerului. În cadrul MACP-urilor se asigură depozitarea temporară

a rămășițelor și a efectelor personale înainte de evacuarea acestora la următorul punct de colectare (nivel Corp) sau la TMEP.

Prin aplicarea principiului de evacuare directă, rămășițele pot fi evacuate direct în spate, pentru expedierea lor în punctul de îmbarcare aerian mortuar. Fluxul de evacuare a rămășițelor este prezentat în figura 5.

chimică, biologică și radiologică.

Identificarea, utilizată în prezent, este două tipuri: identificare inițială (preliminară) și identificare finală.

Identificarea inițială (preliminară) se execută în TO de către personalul specializat în servicii funerare cu ajutorul tablitelor de identificare, a documentelor de identitate, a uniformei sau a

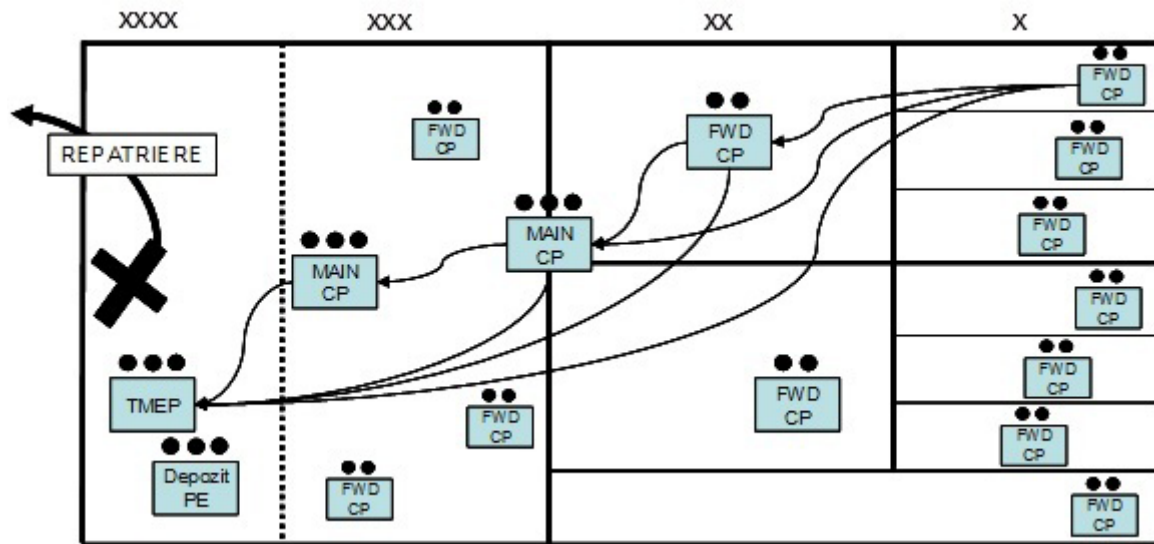

Fig. 5 Fluxul de evacuare a rămășițelor umane în TO³

Decontaminarea are scopul de a pregăti rămășițele umane contaminate pentru a facilita identificarea finală a acestora prin Sistemul de Examinare Medicală al Armatei (Armed Forces Medical Examiner System – AFMES). Locația în care se execută activitățile de decontaminare ar trebui să fie situată în proximitatea unei facilități medicale pentru a sprijini decontaminarea, tratamentul pacienților și în vecinătatea unei locații în care are loc decontaminarea militarilor și a echipamentului.

Ca o regulă generală, dacă sunt suspiciuni de contaminare, niciun decedat nu va fi procesat și nu va fi trimis la MACP sau la TMEP fără să treacă prin punctul de decontaminare. Datorită complexității procesului de decontaminare, a necesității instruirii personalului și a familiarizării cu procedurile specifice, în aceste locații ar trebui să lucreze numai personalul specializat din cadrul structurilor de servicii funerare ale armatei.

Pentru a gestiona principalele tipuri de pericole existente în mediul operațional, trei tipuri distincte de operații au fost dezvoltate, și anume: procesarea

declarațiilor personalului subunității/unității din care a făcut parte decedatul.

Identificarea finală se execută în afara TO, în Dover AFB (Airfield Base), Delaware, o facilitate mortuară a Forțelor Aeriene, care este portul de intrare în SUA a militarilor decedați. Această identificare se realizează prin metode specifice între care amintim: AND-ul (Acidul Deoxiribonucleic – Nuclear sau Mitochondrial), amprenta dentară, amprenta degetelor (cea mai utilizată metodă de identificare), structura scheletului (anatomic). Identificarea, protejarea și păstrarea materialelor care ajută la identificare este cea mai importantă parte a misiunii serviciilor funerare.

Activitatea de identificare finală este coordonată de Biroul Medical al Armatei (Armed Forces Medical Office – AFMO) care colaborează și cu alte organisme implicate în procesul de identificare, cum ar fi:

- Secția Amprente Latente, FBI (Amprente degete);
- Laboratorul Ortodonție Criminalistică al Armatei (Amprentă dentară);

- Laboratorul Identificare ADN al Armatei.

Metodele moderne menționate anterior, utilizate la identificarea finală a rămășițelor umane, au condus în prezent la o rată de identificare de 99,9 %.

Înhumarea temporară

Expedierea și repatrierea personalului decedat la locația solicitată de PADD este o prioritate de prim rang în cadrul programului de servicii funerare. Cu toate acestea, în situații tactice sau logistice extreme care nu lasă nicio altă alternativă, poate fi implementat un program de înhumare temporară. Toate aceste înmormântări, desfășurate fie la nivelul unității, fie de către personal specializat în servicii funerare, sunt considerate excepții. Înhumarea temporară a rămășițelor unui militar al SUA sau ale unui partener multinațional, în afara granițelor naționale, este cea mai puțin preferată metodă. Trebuie făcute toate eforturile pentru ca rămășițele umane să fie trimise în țară cât mai curând posibil.

Când sunt stabilite locurile de înmormântare temporară, acestea trebuie organizate separat pentru militarii proprii, pentru partenerii de coaliție și pentru cei decedați din rândul inamicilor. Comandanții de unități trebuie să obțină aprobarea comandantului geografic cu rangul cel mai înalt din aria de operații respectivă pentru a desfășura înmormântări temporare.

Înmormântarea temporară poate fi luată în considerare ca opțiune doar după ce toate celelalte cursuri de acțiune au fost verificate.

Deshumarea trebuie executată imediat ce situația tactică din teren permite. Când au loc deshumări și când sunt făcute aranjamentele necesare pentru a transfera rămășițele umane la TMEP, în țara gazdă sau la un partener multinațional, comandanții vor tine evidența înregistrărilor și vor asigura informații în legătură cu militarii proprii, partenerii de coaliție sau inamicii decedați, care au fost transferați din locurile de înmormântare temporare și care au fost în responsabilitatea acestora.

Pregătirea/Expedierea (Repatrierea)

În acest tip de operații va fi implicată și structura S1 Personal care va fi asistată de către personal specializat de servicii funerare. După pregătirea corespunzătoare a rămășițelor umane (procesare, îmbalsamare), acestea vor fi expediate la o anumită locație, conform solicitărilor PADD.

Înainte de repatriere, trebuie făcută dovada faptului că rămășițele umane generează un risc minim de contaminare sau de infectare a altor persoane. Regulamentele internaționale și naționale pot solicita ca documentația care însoțește rămășițele să specifice, pe lângă tipul de substanțe CBRN cu care a fost contaminat decedatul, măsurile luate pentru prevenirea, monitorizarea și detectarea contaminărilor asociate cu rămășițele repatriate. Transportul rămășițelor trebuie să respecte toate acordurile, legile, regulamentele naționale și internaționale din domeniul sănătății publice.

Gestionarea efectelor personale

Efectele personale includ bunuri pe care o persoană le deține la momentul decesului, excluzând bunurile care sunt proprietatea guvernului. Acestea mai sunt definite ca obiecte aparținând unui militar care au valoare monetară sau sentimentală.

Conform instrucțiunilor de specialitate ale armatei SUA, în TO, structurile de servicii funerare sunt responsabile pentru gestionarea efectelor personale ale următoarelor categorii de personal care ar putea fi prezente în aria de responsabilitate: militarii SUA decedați sau dispăruți, personalul aliat, prizonierii de război, decedații din rândul inamicului, decedații implicați în Sprijinul Națiunii Gazdă. Procesarea acestora se face conform politicilor/acordurilor locale, iar dacă acestea nu există, se procedează ca în cazul personalului/militarilor SUA.

Nu sunt considerate efecte personale următoarele bunuri: materialele clasificate, materialele periculoase (explozive, inflamabile, corozive etc.), bunurile care nu au valoare sentimentală sau financiară și care pot deteriora alte PE în timpul transportului, bunurile de contrabandă, bunurile care pot afecta imaginea, memoria decedatului. Niciunul dintre acești itemi nu va fi inclus în inventarul trimis familiei. Aceste bunuri se vor retrage și vor fi înregistrate pe un formular separat, urmând a fi gestionate corespunzător, în conformitate cu normele în vigoare.

În funcție de locul în care sunt găsite bunurile, sunt stabilite și responsabilitățile în gestionarea acestora. Astfel, când bunurile sunt găsite asupra decedatului, responsabilitatea gestionării lor aparține structurii de servicii funerare care le-a găsit. Acestea vor fi inventariate fie la MACP, fie la TMEP. Dacă sunt găsite la subunitatea/unitatea

în care erau încadrat decedatul, responsabilitatea aparține structurii respective, cu asistență din partea structurilor sau personalului de specialitate. În situația în care sunt identificate în spitale, zone de așteptare etc., PE vor fi trimise la unitatea de care aparține decedatul, care le va gestiona corespunzător.

Un domeniu sensibil este reprezentat de activitatea de inventariere a efectelor personale. În cadrul punctelor de colectare, inventarierea EP se efectuează după un anumit algoritm, cu respectarea unor reguli dintre care amintim:

- se îndepărtează EP din buzunare, din bocanci, de la mâini, de la gât etc., fără a se îndepărta tăblița de identificare;
- uniforma și ghetele rămân asupra decedatului (sunt considerate efecte personale);
- se îndepărtează, se înregistrează și se gestionează corespunzător materialele periculoase, cele de contrabandă, cele care afectează memoria defunctului și cele clasificate. Aceste bunuri se inventariează separat;
- inventarierea banilor cash se efectuează separat cu specificarea seriilor acestora. Inventarul se predă la structura de financiar care eliberează un CEC;
- bunurile de mare valoare (bijuterii etc.) se inventariează tot separat. Aceste bunuri vor fi securizate în seifuri la depozitul de PE;
- inventarierea se execută în două echipe de militari: una descrie bunurile, cealaltă le înscrie în formularul tipizat;
- PE se împachetează, se sigilează și se evacuează odată cu rămășițele umane.

În concluzie, prin acest articol am dorit să scoatem în evidență necesitatea pregătirii unor specialiști pe linia serviciilor funerare, necesitatea înființării unor structuri specializate care să fie dimensionate la nevoile armatei române, necesitatea „creionării” și, ulterior, detalierii unei concepții de

sprijin cu servicii funerare, a unor instrucțiuni și a unor proceduri operaționale pe linia serviciilor funerare, luând ca model asigurarea acestora în Armata SUA.

NOTE:

1 *Army Regulation 638-2, Army Mortuary Affairs Program*, Headquarters Department of the Army Washington, DC, 23 June 2015, pp. 2-23.

2 *FM 4-20.64 (FM 10-64), Mortuary Affairs Operations*, Headquarters, Department of the Army, Washington, DC, 9 Jan 2007, pp. 1-3, Figure 1-2. MA concept of operation.

3 *Prezentare „MA Officer Slides 19 APR 05.ppt”*, Cursul avansat de logistică, Clasa 09-003, Army Logistics Management College, Fort Lee, Virginia, SUA, slide nr. 71.

BIBLIOGRAFIE

JP 4-06, Mortuary Affairs, 12 Oct 2011.

AR 638-2, Army Mortuary Affairs Program, HQ, Department of the Army, Washington, DC, 23 June 2015.

FM 4-0 (100-10), Combat Service Support, Headquarters, Department of the Army, Washington, DC, 29 Aug 2003.

FM 4-20.64 (FM 10-64), Mortuary Affairs Operations, Headquarters, Department of the Army, Washington, DC, 9 Jan 2007.

FM 4-40 Quartermasters Operations, Headquarters, Department of the Army, Washington, DC, 22 Oct 2013.

DA PAM 638-2, Procedures for The Army Mortuary Affairs Program, Headquarters, Department of the Army, Washington, DC, 23 June 2015.

Prezentare „Field Services (May 08).ppt”, Cursul avansat de logistică, Clasa 09-003, Army Logistics Management College, Fort Lee, Virginia, SUA.

Prezentare „MA Officer Slides 19 APR 05.ppt”, Cursul avansat de logistică, Clasa 09-003, Army Logistics Management College, Fort Lee, Virginia, SUA.